

4. téma

ŽIVOT PODLE BOŽÍCH PŘIKÁZÁNÍ – 1. část

Jistě chcete být v životě šťastni. Kdo by ostatně v životě nechtěl být šťastný? Bůh, který stvořil člověka, věděl, co je pro lidi dobré a co máme zachovávat, abychom dobře prožili pozemský život, vyvarovali se mnoha zklamání a utrpení a mohli také očekávat šťastnou věčnost. Věčný život nás přece očekává, ať už po něm toužíme anebo ať už bychom raději všechno skončili smrtí.

Plň zákon Boží!

Zákon Boží je přirozený a zjevený. **Přirozený zákon Boží** je zákon, který Bůh vložil do duše každého člověka v jeho svědomí. Ke spáse nestačí jen v Boha věřit. Podle víry musíme také žít. Ovocné stromy nejsou jen k tomu, aby kvetly, ale aby přinášely ovoce. Podobně víra není k tomu, abychom jen věřili, ale abychom podle víry také žili. Víra je jako květ a život podle víry, zvláště skutky lásky k Bohu a k bližnímu, má být ovoce květů víry. To znamená, že musíme plnit zákon Boží!

Bůh chce, aby byl každý člověk spasen. Proto vložil do duše každého člověka svůj zákon. Od tohoto Božího zákona není tedy ani prominutí ani odvolání. I pohan je přirozenému zákonu podroben a bude také jednou podle něho od Boha souzen.

Zjevený zákon Boží je zákon, který Bůh lidem výslovně oznámil neboli zjevil. Je to zvláště největší přikázání lásky a jeho vysvětlení v Desateru Božích přikázání. Největší přikázání lásky je: Miluj Pána Boha svého, z celého srdce svého, z celé duše své a z celé mysli své! To je největší a první přikázání. Druhé pak je mu podobné: Miluj bližního svého jako sebe samého!

Přirozený Boží zákon mohou poznávat i pohané. Mnozí však nepoznávají tento zákon dosti jasně a zřetelně, anebo nedbali tohoto zákona. Proto Bůh svůj zákon výslovně oznámil neboli zjevil, zvláště Mojžíšovi na hoře Sinaj. To je zjevený zákon Boží neboli Desatero Božích přikázání, které je vysvětlením největšího přikázání lásky.

Bůh dal Desatero z hory Sinaj asi roku 1500 před Kristem. Mojžíš odevzdal toto Desatero národu izraelskému na dvou kamenných deskách. I my jsme povinni zachovávat Desatero, poněvadž vysvětluje přirozený zákon Boží s největším přikázáním lásky. Sám Pán Ježíš řekl: „Chceš-li vejít do života věčného, zachovávej přikázání“ (Mt 19, 17). „Nepřišel jsem zákon zrušit, ale naplnit“ (Mt 5, 17).

První tři přikázání Boží vysvětlují lásku k Bohu, zbývající přikázání vysvětlují lásku k sobě a k bližnímu. Desatero nám Bůh dal nejen pro věčnou spásu, ale také i pro pozemské blaho a pro pořádek v lidské společnosti. O kolik lépe by bylo na světě, kdybychom všichni svědomitě plnili Boží zákon!

Svědomí

Přirozený zákon Boží i zjevený zákon Boží poznává člověk svým rozumem, a potom ví: Toto dělat musím a toto dělat nesmím. Tento soud našeho rozumu – zdali smím nebo nesmím něco učinit, promluvit, pomyslet – to je naše svědomí. Svědomí je tedy úsudek rozumu o mravní hodnotě našich myšlenek, slov a skutků. Proti svému

svědomí nesmíme jednat, protože svědomí nám hlásá vůli neboli zákon Boží. Apoštol Pavel říká: „Všechno, co není z přesvědčení (podle svědomí), je hřích“ (*srov. Řím 14, 23*).

Svědomí před nějakým skutkem se nazývá svědomí předcházející, zatímco svědomí po vykonaném skutku se nazývá svědomí následné. Svědomí před skutkem pobízí nebo varuje. Svědomí po skutku buď chválí nebo vyčítá, blaží nebo mučí. Říká se, že čisté svědomí je největší bohatství, zlé svědomí je nejhorší soudce.

Pouze svědomí před skutkem (svědomí předcházející) rozhoduje o tom, zdali jsme jednali dobře anebo zdali jsme zhřešili. Naše svědomí však musí být pravdivé a jisté. Nikdy nesmíme jednat proti pravdivému a jistému svědomí, protože takové svědomí nám hlásá Boží vůli neboli zákon Boží. Někteří lidé jsou však v náboženství málo poučení, a to bez vlastní viny. Pak ani určitě nevědí, co mají dělat a co dělat nemají, aby žili podle zákona Božího. Svědomí takových lidí je bludné, avšak bez jejich vlastní viny. Kdo takto bloudí bez vlastní viny, nedopouští se hříchu. Když je však někdo málo poučen v náboženství vlastní vinou a ve svém jednání bloudí, pak se hříchu dopouští. Svědomí takového člověka je vlastní vinou bludné.

Někdo může mít svědomí otupené tím, že se často dopouští hříchů. Takový člověk si z ničeho „nic nedělá“. O takovém říkáme, že je nesvědomitý, že nemá svědomí. On ovšem svědomí nepozbyl, ale jen na čas otupil nebo uspal. Někdo uspává své svědomí i drogami. Svědomí si otupovat je hřích. Můžeme říci, že takový člověk má svědomí široké „jak vrata od stodoly“.

Někdo zase může mít svědomí příliš úzkostlivé. Bývá to v případě, když vidí hřích i v tom, co hříchem není. Jak svědomí široké, tak i svědomí úzkostlivé je nesprávné, a proto se musí vychovávat tak, aby se stalo pravdivým a jistým. Jedině lidé duševně nemocní a dědičně zatížení, nebo někdy také lidé příliš rozčilení, nenesou plnou odpovědnost. Člověk ovšem není odpovědný ani za to, co činí ve spánku, v horečce a vůbec když bez vlastní viny neví, co dělá.

Kromě výše uvedených případů jsi za své činy odpovědný, neboť zákon Boží – alespoň přirozený zákon – zná každý člověk a tvá vůle je svobodná. O tvém jednání nerozhoduje jakýsi „slepý osud“ nebo jak se také říká „karma“. Nejsi předurčen ani k dobrému ani ke zlému jednání. Na tvou vůli ovšem působí různé pohnutky, abys dělal to či ono. Na tvou vůli působí všelijaké názory a příklady (dobré i zlé), výstrahy i pokušení. Rozhodnout se však můžeš tak, jak sám chceš. Ke zlému jsi sice nakloněn, ne však nucen. Jednáš podle vlastní vůle a jsi tedy za své činy odpovědný.

Vychovávej proto své svědomí! Svědomí vychovááš, když se pilně vzděláváš v náboženství, svědomitě plníš zákon Boží, varuješ se hříchu, častěji a pravidelně se zpovídáš, každý večer zpytuješ svědomí a vzbuzuješ lítost nad svými hříchy s předsevzetím, že se chceš opravdu polepšit. Kdo se chrání i nejmenších hříchů a snaží se konat i malé povinnosti co nejlépe, o tom říkáme, že je svědomitý. Bud' svědomitý i ty! Jen tak budeš moci plnit vždy a správně zákon Boží ke svému pozemskému i věčnému blahu.

Desatero Božích přikázání (přikázání lásky k Bohu)

Jak máme žít – to nám Bůh řekl, když nám dal deset přikázání, kterým říkáme Desatero. Zavazuje každého člověka, starce i dítě, duchovního i laika, svobodného i ženatého. Každý z nás však žije v jiných podmínkách, proto musíme aplikovat Boží příkazy na svůj vlastní život. Zastavíme se u jednotlivých přikázání – v tomto tématu si probereme první tři Boží přikázání, která vysvětlují lásku k Bohu.

1. V jednoho Boha věřiti budeš

Jste dospělí lidé a půjde o to, abyste si víru uvědoměle osvojili, lépe ji poznávali a opravdově, s přesvědčením, podle ní žili. Víra vás naučí jasně poznávat smysl života a vašeho rodinného společenství. Kdo nezná cíl své životní cesty a smysl svého namáhání, nemůže být šťastný a spokojený. Víra vám bude oporou v těžkých situacích, které nutně přicházejí v každém lidském životě. Poznáte ty chvíle, kdy žádný člověk nám nemůže pomoci – ani ti nejbližší.

Víra v Boha se projevuje v tom, že s ním v modlitbě hovoříme. Máme-li někoho rádi, není nám zatěžko s ním mluvit. Kdo se nemodlí, je nevděčný k Bohu, od něhož dostává tolik nezasloužených darů – zdraví, schopnosti, sílu... Představte si dítě, které by přijímalo se samozřejmostí dobrodiní od svých rodičů, ale nechťelo by s nimi mluvit.

Nejvhodnější čas k modlitbě bývá ráno a večer. Naučte se rozmlouvat s Bohem upřímně a vlastními slovy. Modlíte-li se, vycházejte z předpokladu, že Bůh vás zná, chce jen vaše dobro, poněvadž je vaším dobrým Otcem. On vám chce pomáhat správně žít. Pochybíte-li v něčem, Bůh není mstivý vládce, ale jako otec marnotratného syna čeká na váš návrat a na slovíčko lítosti. Když budete mít k Bohu tento otevřený vztah, nebude vám modlitba obtížnou povinností, ale naučíte se Boha chválit za to, co vám dává dobrého, odprošovat za své poklesky a prosit jej o pomoc v potřebách.

Modlete se také za sebe navzájem. Nemusíte si to nikdy říkat, ale dělejte to. Při modlitbě najdete na svém partnerovi také mnoho kladného, a tak najdete snadněji cestu k sobě. Kde se manželé za sebe nemodlí, odcizují se navzájem, až pak budou žít sice vedle sebe, ale už ne spolu – vnitřní pouto už bude chybět.

Velice účinná a Bohu milá je společná modlitba celé rodiny. A dokud se vaše malé děti nebudou moci samy modlit, udělejte jim křížek na čelo alespoň večer, když je ukládáte ke spánku. Tak je svěřujete Boží ochraně. Nestyd'te se za svou víru! Kdo k vám přijde na návštěvu, měl by ihned poznat, že tam bydlí věřící manželé. Kříž a obrázek Panny Marie by nikdy neměl ve vašem bytě chybět.

2. Nevezmeš jména Božího nadarmo

Podívejte se kolem sebe, jak lidé mluví. Je až neuvěřitelné, kolik lidí vyslovují nejsvětější jména Pána Ježíše a Panny Marie jen tak, jako nějaké citoslovce, a to často i v masových sdělovacích prostředcích! Je to pro nás zahanbující, že Bůh musí chránit čest svého jména před námi, kterým toto jméno má být nejposvátnější. Pamatujte zejména na své děti! Když rodiče berou jméno Boží nadarmo a klejí, jejich děti půjdou ještě dále. Ponesete tak zodpovědnost i za jejich hříchy. Pán Ježíš jasně řekl: „Běda světu pro pohoršení!“ (Mt 18, 7).

3. Pomni, abys den sváteční světil

Bůh přikázal světit sváteční den proto, abychom se alespoň v neděli zamysleli nad tím, že nemáme jen tělo, ale i nesmrtelnou duši, že nežijeme jen na této zemi, ale že pozemským životem si budujeme život věčný. Šest dní máme pracovat, sedmý den máme posvětit. Posvětime jej tím, že nevykonáváme bez nutné potřeby těžké tělesné nebo výdělečné práce a účastníme se mše svaté v kostele. Tam slyšíme také Boží slovo při čtení Písma svatého a při kázání. Slovo Boží nám dá nové a vyšší myšlenky, a také sílu a povzbuzení do dalšího týdne. Z kostela si do svého domova odnesete něco mnohem cennějšího, než jsou hmotné statky – odnesete si Boží požehnání.

Pamatujte si: Kdo v neděli vydělává, velice prodělává. Jaký je den nedělní, takový bude den poslední. V neděli má být rodina pospolu. To je velmi důležité pro upevňování vzájemných vztahů mezi jejími členy. Potřebují to manželé a touží po tom děti.

Tam, kde křesťané nedbají na nedělní mši svatou, tam náboženský život upadá, a bez vyšší myšlenky dokáže neděle ubíjet duši víc než všední den. Jen si všimněte, jak povznášející je nedělní ráno v těch rodinách, kde všichni jdou na mši svatou!